

POSTANOWIENIE

15 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 15 kwietnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa O.M.

przeciwko D. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

w W.

o zapłatę,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Poznaniu

postanowieniem z 6 marca 2025 r., XVIII C 35/25,

o przekazanie do sądu równorzędnego,

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 6 marca 2025 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie – na podstawie art. 44¹ k.p.c. – sprawy z powództwa O.M. przeciwko D. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia wskazano, że zdaniem powoda przemawiają za tym „przyczyny instytucjonalne”, a rozpoznawana sprawa dotyczy dwóch innych wyroków wydanych przez Sąd Okręgowy w Poznaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie art. 44¹ k.p.c., Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (§ 1); o przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego za ugruntowany można uznać pogląd, zgodnie z którym art. 44¹ k.p.c., stanowi odstępstwo od konstytucyjnej i ustawowej zasady rozpoznania sprawy cywilnej przez sąd właściwy miejscowo (zob. m.in. postanowienie SN: z 28 sierpnia 2020 r., V CO 142/20; z 8 sierpnia 2023 r., III CO 426/23). Nadużywanie instytucji przekazywania sprawy do sądu równorzędnego z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości i postrzeganie sądu jako organu bezstronnego, niesie ze sobą realne ryzyko osiągnięcia efektu odwrotnego od zamierzonego. Może bowiem prowadzić do osłabienia zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości. Art. 44¹ k.p.c. znajduje bowiem zastosowanie w sytuacjach, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny, z powodów dotyczących danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości. W konsekwencji art. 44¹ k.p.c. podlega ścisłej wykładni. Do przekazania sprawy innemu sądowi może dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy według przepisów k.p.c. byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości, gdyż godziłoby w społeczny odbiór sądu jako bezstronnego (zob. postanowienie SN z 7 maja 2020 r., sygn. akt V CO 1/20).

W pozwie powód nie wskazał jakie jego zdaniem „przyczyny instytucjonalne” przemawiają za odstępstwem od zasady rozpoznania sprawy przez właściwy rzeczowo i miejscowo Sąd Okręgowy w Poznaniu. Okoliczności wynikające z przesłanki dobra wymiaru sprawiedliwości, do której odwołuje się art. 44¹ § 1 k.p.c. muszą być realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa nie zostanie w tym sądzie bezstronnie rozpoznana, musi

być realna, a nie hipotetyczna (postanowienie SN z 11 marca 2025 r., III CO 219/25).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przekazania sprawy sądowi równorzędnemu, uznając, że nie ma podstaw do zastosowania instytucji przewidzianej w art. 44¹ k.p.c.

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

[SOP]